

MODERN GREEK A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
GREC MODERN A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
GRIEGO MODERNO A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Monday 8 May 2000 (morning)

Lundi 8 mai 2000 (matin)

Lunes 8 de mayo del 2000 (mañana)

3 hours / 3 heures / 3 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Section A: Write a commentary on one passage. Include in your commentary answers to all the questions set.
- Section B: Answer one essay question. Refer mainly to works studied in Part 3 (Groups of Works); references to other works are permissible but must not form the main body of your answer.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- Ne pas ouvrir cette épreuve avant d'y être autorisé.
- Section A : Écrire un commentaire sur un passage. Votre commentaire doit traiter toutes les questions posées.
- Section B : Traiter un sujet de composition. Se référer principalement aux œuvres étudiées dans la troisième partie (Groupes d'œuvres) ; les références à d'autres œuvres sont permises mais ne doivent pas constituer l'essentiel de la réponse.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Sección A: Escriba un comentario sobre uno de los fragmentos. Debe incluir en su comentario respuestas a todas las preguntas de orientación.
- Sección B: Elija un tema de redacción. Su respuesta debe centrarse principalmente en las obras estudiadas para la Parte 3 (Grupos de obras); se permiten referencias a otras obras siempre que no formen la parte principal de la respuesta.

ΕΝΟΤΗΤΑ Α΄

Σχολιάστε ένα από τα ακόλουθα κείμενα:

1. α΄.

Έχουμε συνηθίσει, μιλώντας για ιστορία, ο νους μας να τρέχει στα παλιά, και εκεί να βλέπουμε την άκρη της ή ακόμα και το τέλος της. Στην πραγματικότητα, το πράγμα πάει αντίστροφα: η ιστορία αρχίζει από το σήμερα και προχωρεί στο αύριο. Άν τη συνδέουμε με τα περασμένα, είναι για να βοηθηθούμε από την πείρα των άλλων, και για να φτιάξουμε τη δική μας μοίρα, την τωρινή και την αύριανή· όχι για να χαζεύουμε και να ξεχνιόμαστε με το τί έκαναν οι 5 αρχαίοι μας πρόγονοι. Φέρνοντας την ιστορία στο παρόν κινδυνεύουμε, θα έλεγαν μερικοί, να την ταυτίσουμε με τη δημοσιογραφική επικαιρότητα. Όχι. Γιατί ένα καθαρό και γυμνασμένο μυαλό καθυστερεί σε γεγονότα του παρόντος πού, με το μέγεθος και τη σημασία τους, θα 10 τροφοδοτήσουν αύριο την έπιστήμη της ιστορίας· δεν σκέφτεται βέβαια να ονομάσει κανείς ιστορία τους έρωτές του, τον γάμο του ή ακόμη και τον φυσικό του θάνατο. Άλλα τον πόλεμο ή την προσφυγιά, την κατοχή ή τη σκλαβιά, την πείνα και τους όμαδικούς θανάτους, τη βία και την 15 ανελευθερία, τὰ λέει — και με το δικίο του — ιστορία. Όταν λοιπόν μιλούμε για την ιστορική συνείδηση του ποιητή ή όποιου άλλου, έννοούμε την αντίδρασή του μπροστά στις βαθιές πληγές της όμαδικής μας ζωής, στα μεγάλα εκείνα κύματα πού και να θέλεις δεν μπορείς να τὰ ξεφύγεις, ακόμη και αν είσαι δειλός ή προδότης.

Η ιστορική συνείδηση του ποιητή κρίνεται λοιπόν και με το κοινό αυτό μέτρο, πού ίσχύει για όλους τους άλλους, αλλά και με ένα δεύτερο κριτήριο: ανάλογα δηλαδή με τον τρόπο και τον βαθμό πού το κρίσιμο ιστορικό γεγονός του παρόντος απορροφείται, μετασχηματίζεται και 20 ξαναπροβάλλεται μέσα στο ποιητικό έργο. Η πολιτική δράση του ποιητή ανήκει πιο πολύ στον βιογράφο του και στον ιστορικό (ή ιδιωτική του ζωή δεν ανήκει σε κανέναν, μ' όλο πού τελευταία έγινε της μόδας να ασχολούνται και μ' αυτήν οι ψυχολόγοι και οι σκανδαλοθήρες)· στον κριτικό της λογοτεχνίας πέφτει κατά κύριο λόγο το αποκρυσταλλωμένο ποιητικό έργο, πού 25 μπορεί να το δει κανείς με δυο τρόπους: είτε ολότελα αποκομμένο από τον όμφάλιο λώρο πού το συνδέει με τον ποιητή, είτε σε άμεση σχέση με τον δημιουργό του. Δεν ξέρω ποιός από τους δύο δρόμους είναι ο καλύτερος: ο πρώτος μου φαίνεται πιο φυσικός και πιο άπλός, μολονότι 30 έτσι πλεονάζουν οι πιθανότητες για παρεξηγήσεις· ο δεύτερος — για όσους έχουν τὰ μέσα και τον καιρό για να τον ακολουθήσουν — μοιάζει πιο σίγουρος και πιο έπιστημονικός, οδηγεί όμως άργα ή γρήγορα σε μιὰ ποίηση πού της χρειάζονται τὰ δεκανίκια των γραμματισμένων, σε μιὰ ποίηση δηλαδή για λίγους και "έκλεκτούς". Το θέμα μας όμως τη στιγμή αυτή είναι πιο 30 συγκεκριμένο: Όταν έρμηνεύουμε ένα ποίημα, δεν πρέπει να μάς ξεφεύγει μιὰ πραγματικότητα, πού δεν την άλλοιώνει ή γνώση μας για τον βίο και τη δράση του ποιητή: ότι δηλαδή ένα καλό ποίημα έμπεριέχει τὰ άπαραίτητα στοιχεία, για να κρίνουμε αν υπάρχει χάσμα ανάμεσα στη ζωή και στον λόγο του ποιητή, ή αν υπάρχει συνέπεια, κι ως ποιο σημείο.

Δ. Ν. Μαρωνίτης, *Υπεροψία και μέθη (Ο ποιητής και η ιστορία)*, 1970.

- ◆ Ποιά είναι τα βασικά θέματα που τίγονται σ' αυτό το απόσπασμα;
- ◆ Σχολιάστε τη γλώσσα και το ύφος του συγγραφέα.
- ◆ Σχολιάστε τον τρόπο με τον οποίο ο συγγραφέας ορίζει την ιστορία και την ιστορική συνείδηση σε σχέση με τον ρόλο του ποιητή.
- ◆ Ποια είναι, κατά τη γνώμη σας, η σχέση ποίησης και ιστορίας;
- ◆ Συμφωνείτε με τις προτάσεις του συγγραφέα σχετικά με την ερμηνεία της ποίησης; Δικαιολογήστε τις απόψεις σας.

1. β'.

Ο ΚΑΙΟΜΕΝΟΣ

Κοιτάχτε μπήκε στη φωτιά! είπε ένας απ' τὸ πλῆθος.
Γυρίσαμε τὰ μάτια γρήγορα. Ήταν
στ' ἀλήθεια αὐτὸς ποὺ ἀπόστρεψε τὸ πρόσωπο ὅταν τοῦ
μιλήσαμε. Καὶ τώρα καίγεται. Μὰ δὲ φωνάζει βοήθεια.

5 Διστάζω. Λέω νὰ πάω ἐκεῖ. Νὰ τὸν ἀγγίξω μὲ τὸ χέρι μου.
Εἶμαι ἀπὸ φύση μου φτιαγμένος νὰ παραξενεύομαι.

Ποιὸς εἶναι τοῦτος ποὺ ἀναλίσκεται περήφανος;
Τὸ σῶμα του τὸ ἀνθρώπινο δὲν τὸν πονᾷ;

10 Ἡ χώρα ἐδῶ εἶναι σκοτεινὴ. Καὶ δύσκολη. Φοβᾶμαι.
Ξένη φωτιά μὴν τὴν ἀνακατεῦεις μοῦ εἶπαν.

Ὅμως ἐκεῖνος καίγονταν μονάχος. Καταμόναχος.
Κι ὅσο ἀφανίζονταν τόσο ἀστραφτε τὸ πρόσωπο.

Γινόταν ἥλιος.

15 Στὴν ἐποχὴ μας ὅπως καὶ σὲ περασμένες ἐποχές
ἄλλοι εἶναι μέσα στὴ φωτιά κι ἄλλοι χειροκροτοῦνε.

Ὁ Ποιητὴς μοιράζεται στὰ δύο.

Τάκης Σινόπουλος, *Μεταίχμιο Β'* (1957)

- ◆ Πῶς ερμηνεύετε τον τίτλο του ποιήματος;
- ◆ Σχολιάστε τη δομὴ καὶ τὸ ὅφος τοῦ ποιήματος.
- ◆ Σχολιάστε τὴ στάση τοῦ πλῆθους καὶ τοῦ ἀφηγητῆ ἀπέναντι στο γεγονός.
- ◆ Ποιὰ εἶναι ἡ σημασία τοῦ τελευταίου στίχου; Πῶς διαγράφεται ὁ ρόλος τοῦ ποιητῆ;

ΕΝΟΤΗΤΑ Β'

Γράψτε μια έκθεση για ΕΝΑ από τα παρακάτω θέματα. Η απάντησή σας θα πρέπει να βασίζεται σε δύο τουλάχιστον από τα έργα του 3ου Μέρους που μελετήσατε. Αναφορές σε άλλα έργα επιτρέπονται, δεν θα πρέπει όμως να αποτελούν το κύριο μέρος της απάντησής σας.

Το δημοτικό τραγούδι

2. Είτε

α) Πώς παρουσιάζεται το θέμα της σχέσης ανθρώπου - φύσης στο δημοτικό τραγούδι; Στην απάντησή σας θα πρέπει να αναφερθείτε σε συγκεκριμένα παραδείγματα από τις συλλογές που μελετήσατε.

Είτε

β) «Τα δημοτικά τραγούδια είναι πλούσια πηγή πληροφοριών όχι μόνο για την πραγματική θέση των γυναικών, και ειδικότερα της μάνας, στην ελληνική παραδοσιακή κοινωνία, αλλά μαζί και για τα πολύπλοκα αισθήματά τους, συνειδητά ή μη, απέναντι στους άντρες της οικογένειάς τους: το σύζυγο και το γιό». Συμφωνείτε με τη γνώμη αυτή; Αναπτύξτε τις απόψεις σας αναφερόμενοι σε συγκεκριμένα παραδείγματα από τις συλλογές που μελετήσατε.

Κρητικό Θέατρο

3. Είτε

α) «Οι δημιουργοί των έργων αυτών μπόρεσαν να προσδώσουν στα ξενικά τους πρότυπα βαθιά ελληνικότητα, έτσι που να μπορέσουν να φθάσουν σε ολότελα πρωτότυπες, ως προς την ουσία τους, δημιουργίες. Δεν είναι ανάγκη άλλωστε να τονισθεί ότι το θέμα στη λογοτεχνία δεν είναι περισσότερο από μια πρώτη ύλη, που σύμφωνα με την πνοή του δημιουργού θα καταλήξει να γίνει μια έκθεση ιδεών ή ένα αριστούργημα». Συμφωνείτε με την γνώμη αυτή; Αναπτύξτε τις απόψεις σας αναφερόμενοι στα έργα που μελετήσατε.

Είτε

β) Συγκρίνετε την εικονοποιία δύο έργων του Κρητικού θεάτρου που μελετήσατε και επισημάνετε τις ομοιότητες ή διαφορές μεταξύ τους.

Θεατρικά έργα με βυζαντινά θέματα

4. Είτε

α) Ποιό είναι, κατά τη γνώμη σας το ενδιαφέρον που παρουσιάζουν για τον σύγχρονο αναγνώστη τα έργα της κατηγορίας αυτής;

Είτε

β) Συγκρίνετε δύο έργα της κατηγορίας αυτής και εξετάστε τις ομοιότητες και τις διαφορές τους (πέρα από το γεγονός ότι η δράση τους τοποθετείται στη βυζαντινή εποχή).

Ηθογραφία

5. Είτε

α) Ποια είναι τα προβλήματα της νεοελληνικής κοινωνίας που απασχολούν τους συγγραφείς της κατηγορίας αυτής; Συγκρίνετε δύο έργα της κατηγορίας αυτής επισημαίνοντας τις διαφορές στον χειρισμό του θέματος.

Είτε

β) Συγκρίνετε τον χειρισμό της πλοκής σε δύο έργα της κατηγορίας αυτής.

Το αστικό μυθιστόρημα

6. Είτε

α) Σχολιάστε τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζονται οι κοινωνικές αντιθέσεις στα αστικά μυθιστορήματα; Εξετάστε συγκριτικά τον χειρισμό του θέματος σε δύο έργα της κατηγορίας αυτής.

Είτε

β) Με ποιόν τρόπο παρουσιάζονται οι σχέσεις των δύο φύλων στα αστικά μυθιστορήματα; Εξετάστε συγκριτικά τον χειρισμό του θέματος. Στην απάντησή σας να αναφερθείτε σε συγκεκριμένα παραδείγματα από τα έργα που μελετήσατε.

Πεζογραφία και ιδιαίτερη πατρίδα

7. Είτε

α) Συγκρίνετε τον τρόπο με τον οποίο δύο συγγραφείς της κατηγορίας αυτής περιγράφουν τις ιδιαιτερότητες της τοπικής κοινωνίας.

Είτε

β) Πόσο ρεαλιστική, είναι, κατά τη γνώμη σας, η περιγραφή του χώρου και της εποχής στα έργα που μελετήσατε; Συγκρίνετε δύο έργα της κατηγορίας αυτής επισημαίνοντας τις διαφορές.
